

WINSTON GROOM FORREST GUMP

CHARAKTERISTIKA UMĚLECKÉHO TEXTU

Teda řeknu vám že to bylo nejkrásnější shledání v mém životě. Jenny mě vobjímala a brečela a já ji taky a kolem stála celá protektorárna a divila se co se děje. Jenny povídala že končí asi za tři hodiny ať si s Danem sednem do jedny hospůdky naproti dáme si pivo a počkáme že prej pak pojedem k ní.

Tak jsme šli do tý putyky a Dan popíjel ovocný víno poněvač malagelo neměli ale říkal že ovocný je stejně lepší že má příjemnější buket.

V hospodě byla kupa štamgastů co hráli šipky a pili a přetlačovali se. Byl tam jeden co vypadal jako místní Šampijón poněvač za ním každou chvíli někdo chodil a chtěl ho pobít ale nikdá se mu nepovedlo. Spousta chlapů se taky sázela jak to dopadne většinou tak vo pět nebo deset babek.

Za nějakou chvíli mi Dan pošeptal Forreste myslíš že bys toho řízka v tý páce zmáknul? Řek jsem že nevím a Dan prohlásil hele sázím pět babek že to dokážeš.

A tak jsem k chlápku šel a ptám se jestli nechce dát páku.

Podíval se na mě a pak se zakřenil jak je ctěná libost jestli máš prachy.

Posadili jsme se a zapřeli ruce někdo to vodstartoval a začali jsme. Vazbič hekal a napínal svaly jako když pes sere broskvovou pecku ale netrvalo ani deset vteřin a skončil protože jsem ho přetlačil. Vostatní štamgasti co stáli kolem zklamaně vzdychali ale Dan vejskal a řval nadšením.

Chlap moc velkou radost neměl ale vypláz pět dolarů a zvednul se vod stolu.

(GROOM, Winston. *Forrest Gump*. Překlad Šimon Pellar. Praha: Nakladatelství XYZ, 2012)

Analýza uměleckého textu

- **zasazení výňatku do kontextu díla**

Úryvek je asi z poloviny knihy, když se Forrest Gump po letech setkal s Jenny a začal si vydělávat výhrami v páce.

Forrest vypráví o svém životě od útlého dětství. Forrest je mentálně zaostalý, on sám říká „idijot“. Vyrostl jen s maminkou, otec tragicky zemřel (zavalily ho banány, když byl Forrest malý). Forrest chodil do běžné školy, ale byl přeřazen do zvláštní. V pubertě vyrostl do výšky 195 cm a vážil víc než 100 kilo, a tak si ho do svého týmu vybral fotbalový trenér. Od té doby chodil Forrest na střední školu. Měl narukovat, ale získal papíry na hlavu a dostal odklad.

Do sexuálního života ho zasvětila sousedka, Forrest ale miloval kamarádku z dětství Jenny Curranovou. Pro jeho sportovní úspěchy ho chtěli i na univerzitě. Forrest hrál fotbal výborně a také mu šla fyzika. Na koleji se seznámil s fotbalistou Bubbou, který ho naučil hrát na harmoniku. Forrest se to naučil za jediný den. Školní lékař Forresta prohlédl a předvedl celé skupině mediků jako úkaz – člověka s IQ kolem 70, který však počítá rovnice a hraje na harmoniku jako virtuos. Forrestovi to bylo jedno. V tu dobu ho trápilo, že Jenny spí s kytaristou z kapely, ve které Jenny i Forrest hráli.

Forrest propadl z tělocviku, a tak musel opustit tým i univerzitu. Okamžitě byl odvelen do armády a po ročníku výcviku odjel do Vietnamu, kde se znovu setkal s Bubbou. Bubba básnil o krevetové farmě, ale byl raněn a zemřel. Forrest byl také raněn a mohl se vrátit domů. Během léčby se naučil od Vietnamce, jak chovat krevety, a také se naučil hrát výborně ping pong. Nejlepším přítelem mu byl pacient poručík Dan, který potravu přijímal jen hadičkami.

Maminka Forrestovi psala, že jejich dům vyhořel, a také mu přišel dopis od Jenny. Forrest získal medaili od samotného prezidenta a měl jezdit po školách a hovořit o armádě Spojených států, ale nebyl schopný se naučit proslov. Zato vyhrál pingpongový turnaj a měl jet na závody do Číny. V Číně se mu podařilo zachránit tonoucího prezidenta, a tak byl zase oslavován. Po návratu do Ameriky se

rozjel za Jenny. Zpívala teď s kapelou a chodila s divným klukem. Ten ale brzy utekl a Jenny si jako svůj další sexuální objekt vybrala Forresta. Chodili spolu dlouho, jenže potom Forresta naučil jeden kluk z kapely brát drogy, on se „sjel“ a byl Jenny nevěrný. Jenny ho poslala k vodě, ale krátce nato se zase sešli.

Jenny chtěla, aby Forrest veřejně vystoupil proti válce, což on udělal a zranil svojí medailí za zásluhy ministerského předsedu. Měl jít do vesmíru, ale lékaři zjistili, že je mimořádně nadaný na matematiku, a poslali ho do vesmíru spolu s ženou a opičákem Sue. Let vesmírem netrval dlouho, kvůli opici se posádka brzy vrátila zpátky na Zem – rovnou mezi lidožravce. Tam strávili pěstováním bavlny a Forrest i hraním šachů s náčelníkem víc než 4 roky. Nakonec se ukázali lidé z NASA, ale jediný Forrest s nimi odešel zpátky do civilizace. Orangutan Sue i bývalá astronautka se rozhodli zůstat v pralese.

Forrest se opět setkat s prezidentem (už novým), potom se náhodou setkal s poručíkem Danem a spolu odjeli hledat Jenny. Pracovala v té době v továrně na pneumatiky a měla z Forresta opravdu radost, celou dobu na něj myslela. Nechala Forresta i Dana bydlet ve svém bytě. Forrest si vydělával tím, že vyhrával v páce, až ho jednou oslovil jistý Mike s tím, že by mohl vyhrávat víc peněz v zápasení. Forrest dostal šaškovskou čepici a přezdvíku Hňup, a i když zápasením vydělával plno peněz, Jenny se to nelíbilo. Chtěla se usadit a mít rodinu. Forrest nakonec přišel téměř o všechny peníze, které chtěl vložit do krevetové farmy, a Jenny ho opustila.

Plukovník Dan měl pocit, že je to jeho chyba, a tak nechal Forresta odjet domů samotného a dal mu všechny peníze. Cestou domů se Forrest náhodou ocitl u šachového turnaje, kde si ho všiml bývalý velmistr pan Tribble a přihlásil ho na turnaj v Los Angeles. Forrest si mezitím stihнул zahrát příšeru ve filmu s Raquel Welschovou, sejit se znovu s orangutanem Sue a pak (díky pořádnému pšouku) vyhrát nad šachovým velmistrem.

Se Sue potom jeli za Forrestovou mámou, Forrest jí dal peníze na nájem a odjel za Bubbovou rodinou. Bubbův táta ukázal Forrestovi nedalekou lagunu, chajdu a veslice, a tak se mohl pustit do chovu krevet. Brzy se mu neskutečně dařilo, přijímal další a další zaměstnance a vydělával mnoho peněz, které dál investoval. O Jenny zjistil, že se vdala. Mrzelo ho to, ale chápal ji. Forrestova kariéra politika se nakonec nezdařila a obchod s krevetami už Forresta také nenaplňoval. Sebral se a spolu se Sue odjeli do Savannah. Vydělávali si hraním na harmoniku a plukovník Dan, kterého tu Forrest zase potkal, čistil lidem v obecnstvu boty.

Jednou se mezi diváky objevila Jenny a její syn Forrest. Byl to Forrestův syn. Jenny ale žila s jistým Donaldem a o ni a o malého Forresta bylo dobře postaráno. Forrest od té doby posílal synovi peníze z krevet a často na svého syna myslel, ale usoudil, že mu bude nejlíp s Jenny a Donaldem.

- **téma a motiv**

téma: shledání s Jenny, páka

motivy: hospůdka, pivo, malagelo, páka, svaly

- **časoprostor**

prostor: v knize je zmíněno mnoho míst, která Forrest navštívil – několik amerických států, Vietnam, vesmír...

čas: není přesně určen (válka ve Vietnamu probíhala v letech 1955–1975); 2. polovina 20. století

- **kompoziční výstavba**

Kniha je rozdělena do 26 kapitol.

Děj je vyprávěn chronologicky, od Forrestova dětství po dospělost.

- **literární forma, druh a žánr**

próza, epika, román

- **vypravěč**

ich-forma: vypravěčem je sám Forrest Gump

Překladatel do češtiny Šimon Pellar v poznámce uvádí, že specifický Forrestův styl psaní je jeho nápad: „... nepřišel jsem na nic lepšího než autorovo klasické vyprávění v první osobě singuláru ozvláštnit použitím ortografických, lexikálních a stylistických prostředků, jež z anglického originálu nijak výslovně nevyplývají.“

- **postava**

Forrest Gump – má nízké IQ (kolem 70), je klasifikován jako idiot, měří 195 cm a váží víc než 100 kilo, má dobré srdce, celý život miluje Jenny, plní úkoly, je neskutečně pracovitý, rozumí fyzice, nadaný na ping pong, šachy, hru na harmoniku, odsuzuje válku

paní Gumpová – Forrestova maminka, která je na syna pyšná, ale zároveň mu opakuje, že je idiot, a proto se o něj bojí, stále pláče („ořupává“ si oči kapesníkem)

Jenny Curranová – Forrestova spolužačka ze základní školy a sousedka, členka kapely, v níž hrál i Forrest, pacifistka, členka hnutí hippie, Forrestova milénka, partnerka a matka jeho syna

plukovník Dan – Forrestův mnohaletý přítel, válečný veterán – má jen polovinu těla a jezdí na vozíku, žije na ulici pod velkým igelitovým pytlem

Bubba – Forrestův spoluhráč z fotbalového týmu a přítel z války ve Vietnamu, naučil hrát Forresta na harmoniku a jednu mu daroval, nejčastěji mluvil o krevetách a jeho snem bylo mít krevetovou farmu, zemřel ve válce

- **vyprávěcí způsoby**

V celé knize je pouze pásmo vypravěče – Forresta Gumpa – v ich-formě.

nepřímá řeč: *Za nějakou chvíli mi Dan pošeptal Forreste myslíš že bys toho řízka v tý páce zmáknul?*

- **typy promluv**

Forrestův monolog.

- **jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku**

- v pásmu vypravěče se neobjevuje interpunkce (čárky ani uvozovky)

nespisovná slova *teda, mým, vobjímala, povídala, sednem, do jedný, prej, putyky, poněvač, štamgastů, nikdá, prachy*

cizí slovo *bukvet (= buket), Šampijón (= šampion)*

zdrobnělina *hospůdky*

vulgarismus *sere*

- **tropy a figury a jejich funkce ve výňatku**

hyperbola *nejkrásnější shledání v mém životě*

metonymie *kolem stála celá protektorárna*

personifikace *kolem stála celá protektorárna a divila se co se děje*

přirovnání *Vazbič hekal a napínal svaly jako když pes sere broskvou pecku*

Literárněhistorický kontext

- **kontext autorovy tvorby**

- 2. polovina 20. století a 1. polovina 21. století

Winston Groom (1947–2020)

- odešel ze studií práv a pracoval jako editor v literárním časopise, poté jako spisovatel z povolání
- léta 1966–1967 strávil ve Vietnamu ve válce
- po návratu z války pracoval jako redaktor deníku Washington Star
- od r. 1980 psal do deníku New York Times
- žil v Alabamě

- příběhy s Forrestem vznikly na základě vyprávění Winstonova otce
- psal také historické romány

Lepší časy než tyto

Rozhovory s nepřítelem – kniha nominovaná na Pulitzerovu cenu

Forrest Gump, Gump and Co. – romány s postavou Forresta Gumpa

- **literární / obecně kulturní kontext**

současná americká literatura

E. L. Doctorow (1931–2015)

- [doktorou], americký spisovatel považovaný za jednoho z největších spisovatelů 20. století
- narozen v New Yorku, byl potomkem ruských židovských přistěhovalců
- na střední škole psal do školního časopisu, poté se přihlásil na žurnalistiku
- studoval Kolumbijskou univerzitu, poté byl na vojně
- pracoval jako nakladatel a redaktor, poté jako spisovatel
- vyučoval na několika univerzitách
- zemřel na rakovinu plic, byl silný kuřák
- je držitelem mnoha cen
- častá témata: sociální nerovnost, lidská práva, spravedlnost
- využívá historická fakta a postupy postmoderní literatury
- je autorem 10 románů, dvou povídkových knih a mnoha článků
- někdy se píše o žánru retrofiction – prolínání skutečných a smyšlených událostí

Ragtime – u nás zřejmě nejznámější Doctorovův román

Kniha Danielova – inspirováno skutečnou událostí, manželé odsouzení k smrti za špionáž

Drink před večeří – drama

Pochod k moři – beletristicky zpracovaný pochod generála Sharmana (občanská válka)

Vítejte do zlých časů, Velký jako život, Jezero potáplic, Americká hymna, Životy básníků: Šest příběhů a jedna novela, Světová výstava, Billy Bathgate, Vodárna, Boží město, Zpravodajství o vesmíru, Příběhy z Sweet Land

Woody Allen (* 1935)

- tvůrce autorských filmů, spisovatel, klarinetista
- Bez peří, Nepijte vodu, Vedlejší účinky* – povídkové soubory

Robert Fulghum (* 1937)

- spisovatel, pastor, učitel kreslení, kytarista

Všechno, co opravdu potřebuji znát, jsem se naučil v mateřské školce, Ach jo, román Drž mě pevně, miluj mě zlehka – soubory optimistických povídek

John Irving (* 1942)

- spisovatel a držitel Oscara za scénář k filmu Pravidla moštárny
- jeden z nejčtenějších autorů současnosti
- byl univerzitním profesorem anglické literatury 19. století
- pracoval také jako trenér zápasu, rozhodčí a sám soutěžil

Pravidla moštárny – román řešící problematiku potratů

Modlitba za Owena Meanyho – příběh o Meanym a jeho kamarádovi

Pokus o záchranu Čuňáka Sneeda – soubor povídek

Svět podle Garpa – nejznámější Irvingův román o spisovateli Garpovi

George R. R. Martin (* 1948)

- autor historických fantasy románů
- série *Píseň ledu a ohně* (seriál Hra o trůny)

Další údaje o knize:

- **dominantní slohový postup:**

vyprávěcí

- **vysvětlení názvu díla:**

Forrest Gump – jméno hlavního hrdiny

- **posouzení aktuálnosti díla:**

Příběh je zasazen především do 60. let 20. století, jsou v něm však stále aktuální jevy – opovrhování vybočujícími jedinci, nevěra, síla mateřské lásky, nesmyslnost války atd.

- **pravděpodobný adresát:**

Kdokoli, kniha je psána svižným a čtivým stylem.

- **zařazení knihy do kontextu celého autorova díla:**

Román vyšel r. 1986 a neshledal se s příliš velkým úspěchem. Proslavil se až poté, co vzniklo filmové zpracování s Tomem Hanksem v hlavní roli (1994).

- **tematicky podobné dílo:**

Mark Haddon – *Podivný případ se psem*: román, v němž je hlavním hrdinou chlapec s autismem

- **porovnání s filmovou verzí nebo dramatizací:**

Filmové zpracování se stalo kultovním filmem, který je dokonce nejoblíbenějším filmem s hodnocením 94 %. Film zcela neodpovídá knižní předloze, např. v knize je Forrest popisován jako 195 cm vysoký a přes 100 kg vážící muž, což Tom Hanks rozhodně není.